

Gợi ý chấm gồm 04 trang

BÀI THI MÔN: NGỮ VĂN CHUYÊN

Câu 1 (4.0 điểm)

I. Yêu cầu về kĩ năng

Thí sinh biết tạo lập văn bản nghị luận xã hội, vận dụng tốt các thao tác lập luận; tổ chức bố cục bài viết mạch lạc, chặt chẽ; không mắc lỗi diễn đạt, chính tả, ngữ pháp.

II. Yêu cầu về kiến thức

Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau, nhưng cần đảm bảo một số yêu cầu cơ bản sau:

Nội dung	Điểm
<p>1. Giải thích đoạn thơ</p> <p>- Tác giả Lưu Quang Vũ đã sử dụng nghệ thuật so sánh: “<i>Đời sống là bờ</i>”, “<i>Những giấc mơ là biển</i>” để diễn tả mối quan hệ giữa cuộc đời và những giấc mơ:</p> <p>+ Bờ là cái ổn định, nhỏ bé trong khi biển mênh mông, vận động không ngừng. Bờ có vẻ an toàn, nhưng đơn điệu hơn; biển luôn ẩn chứa bão tố, phong ba nhưng có biết bao điều mới mẻ, kì vĩ để con người thỏa sức khám phá, chinh phục.</p> <p>+ Giấc mơ trong đoạn thơ được hiểu là những giấc mộng (trong giấc ngủ), hiểu rộng hơn và sâu hơn là ước mơ của con người. Đó là mong ước, khát vọng vươn tới những điều tốt đẹp, làm cho cuộc sống hạnh phúc, ý nghĩa hơn. Giấc mơ là một thế giới của những điều chưa có, chưa đạt được trong thực tại; cũng như biển, giấc mơ trên hành trình hiện thực hóa ẩn chứa nhiều khó khăn, thử thách nhưng thế giới ấy bao la, phong phú, kì diệu vẫy gọi con người hướng tới. Cũng như bờ, đời sống là cái hiện tồn, nó ổn định, cụ thể, có vẻ “an toàn” hơn nhưng lại hạn hẹp, “nghèo nàn”, nhiều những điều bất đắc ý.</p> <p>- Sau sự so sánh ấy, tác giả Lưu Quang Vũ đi tới kết luận: “<i>Bờ không còn nếu chẳng có khơi xa</i>”:</p> <p>Nếu không có biển, bờ sẽ không còn lí do để tồn tại. Cũng như vậy, nếu không có những giấc mơ, những khát vọng để hướng về những điều tốt đẹp, kì diệu, cuộc đời sẽ trở nên thiếu mục tiêu, vô vị, tẻ nhạt, không còn ý nghĩa.</p> <p>=> Đoạn thơ trên đã khẳng định ý nghĩa vô cùng quan trọng của giấc mơ, khát vọng đối với đời sống con người.</p>	1.0

<p>2. Bình luận, chứng minh</p> <p>- Đời sống thực không bao giờ có sẵn tất cả mọi điều, con người luôn có nhu cầu hướng tới những điều tốt đẹp hơn, vì thế những giấc mơ ra đời. Giấc mơ là cái chưa có, nhưng nó là những điều tốt đẹp mà con người luôn khao khát, vì thế nó có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với cuộc đời riêng của mỗi người, cuộc đời chung của nhân loại:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Giấc mơ định hướng mục tiêu, lí tưởng sống cho cuộc đời của mỗi người + Giấc mơ đánh thức, khơi nguồn và phát huy những khả năng ẩn chứa bên trong mỗi người. + Giấc mơ trở thành sức mạnh khiến con người sẵn sàng đối mặt và vượt qua những khó khăn, thử thách để hiện thực hóa giấc mơ. + Giấc mơ khiến con người không dễ bị ru ngủ trong thực tại bằng phẳng, không được phép bằng lòng, khuất phục trước một thực tại còn đầy rẫy những tiêu cực, hạn chế. Giấc mơ thúc giục con người phải cải tạo, đấu tranh với cái xấu, cái ác; tạo dựng, vun đắp nhiều điều đẹp đẽ hơn trong đời sống thực. + Dám mơ ước, dám sống với ước mơ của mình khiến mỗi giây phút trong đời người đều ý nghĩa, giúp con người thể hiện, khẳng định bản sắc, giá trị, vai trò của bản thân trong cộng đồng. <p>- Trong một thực tại nhiều bất cập, thử thách, con người càng cần nuôi dưỡng và nỗ lực hiện thực hóa giấc mơ của mình. Những điều tuyệt vời của hôm nay đều có thể bắt nguồn từ những giấc mơ trong quá khứ. Không phải giấc mơ nào cũng đều trở thành hiện thực, song những ước mơ chính đáng, đẹp đẽ nâng đỡ con người sống ý nghĩa hơn.</p> <p>- Cuộc sống không có ước mơ, không dám đương đầu với những khó khăn thử thách là cuộc sống tẻ nhạt, nhàm chán, vô nghĩa. Những giấc mơ sẽ “cứu vớt con người”, khiến thế giới trở nên tốt đẹp, nhân văn hơn.</p> <p>Học sinh lấy dẫn chứng từ thực tiễn để bàn luận, chứng minh.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Có những giấc mơ giản dị, có những giấc mơ lớn lao, táo bạo, đôi khi là mạo hiểm song nó không đồng nghĩa với bốc đồng, ảo tưởng. - Đời sống và giấc mơ có mối quan hệ chặt chẽ, đời sống là nơi giấc mơ cất cánh, đời sống cũng là nơi giấc mơ trở về. 	<p>2.5</p>
<p>3. Liên hệ, rút ra bài học nhận thức và hành động:</p> <p>- Điều đáng buồn/tiếc, hiện nay, nhiều người sống hờ hững hoặc quá an toàn, không biết/không dám mơ ước và hành động. Mặt khác, lại có những kẻ ngông cuồng ảo tưởng, duy ý chí... Một tâm hồn đẹp, trí tuệ sâu rộng, trải nghiệm, trí tưởng tượng</p>	<p>0.5</p>

<p>phong phú, biết giới hạn và biết vượt qua giới hạn... sẽ giúp con người có nền tảng, có “la bàn” để định hướng, có thể đi đến đích, sống hài hoà.</p> <p>- Bất kì ai, lứa tuổi nào cũng có quyền mơ ước. Học sinh đang đứng trước ngưỡng cửa cuộc sống, trải nghiệm càng nên học cách mơ ước và cách thực thi mơ ước...</p> <p>- Gia đình, nhà trường, xã hội, cơ chế..., các ngành tâm lí, tôn giáo và nhất là văn chương nghệ thuật đều có thể tham gia vào giấc mơ riêng của mỗi người và giấc mơ đẹp chung của nhân loại...</p>	
--	--

Câu 2 (6.0 điểm)

I. Yêu cầu về kĩ năng

Thí sinh biết tạo lập văn bản nghị luận văn học, vận dụng kiến thức lý luận văn học, thể hiện năng lực phân tích tác phẩm, cảm nhận văn chương; tổ chức bố cục bài viết mạch lạc; không mắc lỗi diễn đạt, chính tả, ngữ pháp.

II. Yêu cầu về kiến thức

Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau, nhưng cần đảm bảo một số yêu cầu cơ bản sau:

Nội dung	Điểm
<p>1. Giải thích</p> <p>- Vé thứ nhất (“Văn chương là cách tốt nhất để kể sự thật”) khẳng định thế mạnh của văn chương trong khả năng biểu đạt sự thật đời sống.</p> <p>- Vé thứ hai chỉ ra cách văn chương biểu đạt sự thật đời sống: “nó là quá trình tạo ra những lời nói dối lớn lao, đẹp đẽ, chặt chẽ, nói lên nhiều sự thật hơn bất cứ mớ dữ kiện thực tế nào”:</p> <p>+ “Lời nói dối”: là cách nói chỉ tính hư cấu, tưởng tượng trong văn chương</p> <p>+ Sự hư cấu, tưởng tượng ấy dù phong phú, sáng tạo tới đâu cũng phải đảm bảo sự chặt chẽ, tính nhân văn, thẩm mỹ; qua hư cấu, tưởng tượng để phản ánh sự thật ở bề sâu, bề xa, đó là sự thật mang tính bản chất của đời sống bên ngoài và đời sống nội tâm con người. Vì thế, sự hư cấu trong văn chương “nói lên nhiều sự thật hơn bất cứ mớ dữ kiện thực tế nào”.</p> <p>=> Nhận định trên đã bàn tới đặc trưng của sáng tạo văn chương: nhà văn dùng hư cấu, tưởng tượng để phản ánh những sự thật mang tính bản chất, sâu sắc của đời sống, của nội tâm con người.</p>	1.0
<p>2. Bình luận, chứng minh</p> <p>- Văn học phản ánh hiện thực. Mảnh đất hiện thực khơi gợi cho nhà văn chất liệu, cảm hứng, ý tưởng sáng tạo. Một trong các chức năng quan trọng của văn chương</p>	4.0

<p>là giúp độc giả có thêm những nhận thức phong phú, sâu sắc về hiện thực đời sống, về chính mình.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Song nhà văn không bê nguyên, sao chép hiện thực đời sống; hiện thực đời sống được khúc xạ qua lăng kính chủ quan của nhà văn, trở thành các hình tượng nghệ thuật sống động. Hình tượng mang tính hư cấu, nó được sáng tạo thông qua trí tưởng tượng, cảm xúc, tư tưởng của nhà văn, được dệt nên bằng chất liệu ngôn từ. - Sự hư cấu, tưởng tượng trong văn chương “nói lên nhiều sự thật hơn bất cứ mô tả hiện thực tế nào” bởi nhờ nó, nhà văn có thể phản ánh đời sống một cách hấp dẫn, sinh động, vừa cụ thể mà vẫn giàu sức khái quát, có thể đi sâu phơi bày bản chất của đời sống, có khả năng tác động mạnh mẽ tới độc giả. - Văn chương không chỉ phản ánh sự thật bề ngoài của đời sống, văn chương còn khắc họa những sự thật trong tâm hồn con người. Đó có thể là thế giới của mơ ước – của những điều chưa có trong hiện thực, và để thể hiện thế giới của mơ ước, của khát vọng ấy phải cần tới trí tưởng tượng của nhà văn. - Những tác phẩm văn học không chỉ phản ánh những sự thật “đang diễn ra” mà còn dự báo những sự thật “sắp có”, “sẽ có” trong tương lai. <p>Học sinh lựa chọn, phân tích các dẫn chứng văn học để làm sáng tỏ vấn đề.</p> <p>Mở rộng:</p> <p>Sự hư cấu, tưởng tượng trong tác phẩm văn học không có giới hạn, tuy nhiên, nếu nó thiếu “lớn lao”, “đẹp đẽ”, “chặt chẽ” sẽ không thể chứa đựng sự thật sâu sắc của đời sống, không làm tròn sứ mệnh dẫn người đọc tới Chân – Thiện – Mĩ.</p>	
<p>3. Đánh giá</p> <ul style="list-style-type: none"> - Khẳng định hư cấu, tưởng tượng là một đặc trưng quan trọng của văn chương, bằng hư cấu, tưởng tượng, nhà văn đã phản ánh “sự thật” cuộc đời một cách sâu sắc, hấp dẫn, tinh tế. - Nêu ý nghĩa của nhận định đối với người sáng tác và người tiếp nhận văn chương. 	<p>1.0</p>

Ghi chú: Trên đây chỉ là những gợi ý, người chấm cần vận dụng linh hoạt vào từng bài của thí sinh, đặc biệt cần thưởng điểm cho những bài viết có sáng tạo độc đáo, có những phát hiện mới mẻ, thú vị, sâu sắc.